

nu har jeg faaet fat i Eder, nu konvenerer det mig ikke længere at holde de Løfter, jeg har givet Eder, nu slaar jeg en Streg over dem! Det kunne vi ikke anfse for rigtig; vi holde ikke af, at man faaledes uden videre strax gaar fra en Forpligtelse, saa snart den begynder at blive generende. Vi kjende jo Exempler paa noget Saadant baade fra privatretlige og offentlige Forhold, vi have set Stater slaa en Streg over Traktater, saa snart de ikke mere konvenerede dem, men jeg tror ikke, det vil være nogen heldig Bei at komme ind paa. Jeg tror, at det i sine fjernere Følger vil vise sig at være det Nigtigste at holde sig til det, man har lovet, selv om der ogsaa til et vist Tidspunkt vil vise sig visse Gener eller Ulemper deraf. Det maa i ethvert Tilfælde noie overveies, om de Gener og Ulemper, der følge af, at man holder sine Løfter, virkelig ere saa store, at det kan betale sig at bryde dem. Nu kunde det vel synes, at Staten her kunde have en ren Fordel ved at gjøre det, thi der er allerede saa mange filologiske Kandidater, at Staten vil kunne have et rigt Udvalg, og de Menneſter, som engang ere komne ind paa denne Bane, ville egentlig ikke ret vel kunne slaa ind paa nogen anden; de fleste af dem ville være bundne til at følge denne Bei, saa ufordelagtig og sørgelig den maaske end kan blive for dem; derfor kunde det synes, som om det ikke kunde gjøre Staten synderligt, om den slog en Streg over disse Løfter; men jeg skal dog tillade mig at bemærke, at alene det, at Folk komme til den Anstuelſe, at man ikke kan stole paa, hvad Staten lover, kunde i Længden vise sig at være mindre fordelagtigt for den. Staten har i mange Retninger stor Fordel af, at Folk trygt stole paa, hvad den tilſiger, og mene, at den er en vederhæftig Debitor, som de kunne forlade sig paa. Dersom det først kommer op, at Statens Løfter kunne være gode nok, faalange de ſtemme med dens egne Interesser, men naar de komme i Kollision dermed, er det forbi, saa ville Folk let, naar de ſtulle tage en Beſtemmelse, ledes til at underſøge, om der er Chance for, at det vedblivende vil være i Statens Interesse, at den holder sine Løfter, saa at de altsaa ikke mere underſøge, om Staten har lovet Noget, men kun, om det fremdeles kan antages at være i Statens Interesse at tilſtaa det, som den engang har tilſagt. Jeg tror ikke, at Staten i Længden egentlig kan være tjent med, at det gaar faaledes. Jeg ſkal nævne en anden Ting, som maaske ikke i den Forbindelse har ſaa Meget at ſige. Disse Filologer ſidde allerede nu under ſørgelige Vilkaar, men jo mere man nu tager fra dem, deſto mere trykkes deres Mod og Lyſt til at virke i deres Kald, men Staten kan i Længden ikke være tjent med, at Folk mere og mere gribes af Mismod og føle deres Kald ſom en Trællegjerning, de nu engang ere komne ind paa, uden at den aabner dem Udsigt til nogen

rimelig eller blot taalelig Exiſtens i Fremtiden. Endelig er der en Ting, der forekommer mig noget betænkelig ved denne Sag, og det er Konkurrencen med den private Induſtri. Jeg veed rigtig nok ikke i dette Dieblif, hvorledes Sagerne i ſaa Henſeende ſtaa, og om de private Skoler for Diebliffet betale bedre end Staten, men det er for Diebliffet Tilfældet paa de fleſte Omraader, at Staten er den daarligſte Betaler, og det ſneſte, der leder Folk til at ſøge Statens Tjeneste, er i Almindelighed den formodede Sikkerhed, den Tilid, de kunne have til Staten. Naar man nu ſtiller Filologerne faaledes, at Staten, ſaa vidt den kan, berøver dem de Fordele, den engang har tilſagt dem, og paa den anden Side lader dem forſtaa, at fordi de ſøge Enhver ſom private Lærere eller private Skolebeſtyrere, ubeluffes de ikke fra at blive Rektorer, idet de alligevel have omtrent den ſamme Udgang dertil ſom før, ſaa giver man dem i Grunden en Anviſning paa at foretrække den private Lærervirksomhed. Det er en Selvfølge, at en ſaadan Anviſning kun vil blive fulgt af de dygtigere Lærere, thi jeg antager, at de private Skolebeſtyrere ikke bryde ſig om de ſimplere Lærere, men derimod paa Grund af Konkurrencens Tryk ere nødte til at ſørge for altid at have gode Lærere, hvem de kunne byde bedre Vilkaar, end Staten byder. Der er altsaa en Fare for, at netop de bedſte Lærere ville ſøge bort fra Statens Skoler for at træde over i privat Tjeneste, og diſe ville maaske ſenere blive Skolebeſtyrere. Ud den Bei have de foreløbig ſikket ſig en bedre og lykkeligere Exiſtens og have maaske oven i Kjøbet Udsigt til alligevel at blive Rektorer og altsaa at ende i Statens Tjeneste med de høiſt lønede Poſter, efter at de have brugt deres Ungdomsſlid og Kræfter i privat Tjeneste. Det forekommer mig derfor ikke ſaa ganſke uenligt, at Staten i Virkeligheden har Fordel af at gjøre ſaa stort et Brud paa det, der er tilſagt Filologerne, ſom Lovforſlaget i dets nuværende Form indeholder. Det er Grunden til, at min Medforſlagsſtiller og jeg have ſtikt os fra det øvrige Udvalg og ere fremkomne med et Forſlag, der ikke gaar nær ſaa vidt ſom de andre. Jeg vil endnu kun bemærke, at for ſaa vidt vort Forſlag ikke ſtulte finde Thingets Biſald, vil jeg dog ſtemme for Ændringsforſlagene under Nr. 3, 4 og 5, da de i alt ſald forekomme mig at være Forbedringer af Lovforſlaget, faaledes ſom det foreligger.

Uſting: Det er en noget eiendommelig Stilling, ſom er fremkommen, ſynes det mig, ved dette Lovforſlags Behandling. Den høitærede Miniſter har foreſlaaet en Udvidelse af ſin Myndighed, et Forſlag, hvortil han upaatvivelig har haft god Grund i de forandrede Forhold, der ere indtraadte ved Loven af 1871. Smidſertid har han dog ment, at denne hans udvidede Myndig-